Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

26. märts 2026*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Piim ja piimatooted – Määrus (EÜ) nr 595/2004 – Tarnimine heakskiitmata kokkuostjale – Artikli 24 lõige 1 – Mõiste „karistus“ – Tootjal lasuv lisatasu maksmise kohustus – Kogu tarnitud tootekoguselt arvutatud tasu – Proportsionaalsus – Kaitseõigus ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile

Kohtuasjas C-294/25,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 15. aprilli 2025. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. aprillil 2025, menetluses

UD, **VO, GT** ja **KJ** enda nimel ning Società Agricola UD e co. osanikena,

BF enda nimel ja samanimelise põllumajandusettevõtte omanikuna,

IJ, **BP** ja **LR** enda nimel ning Azienda agricola IJ, BP e LR s.s.-i osanikena

versus

Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA),

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president I. Ziemele, kohtunikud A. Kumin ja M. Bošnjak (ettekandja),

kohtujurist: D. Spielmann,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– UD, VO, GT ja KJ enda nimel ning Società Agricola UD e co. osanikena, esindaja: *avvocata* M. Aldegheri,

– BF enda nimel ja samanimelise põllumajandusettevõtte omanikuna, esindajad: *avvocate* M. Aldegheri ja E. Ermondi,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

– IJ, BP ja LR enda nimel ning Azienda agricola IJ, BP e LR s.s.-i osanikena, esindaja: *avvocata* M. Aldegheri,

– Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA), esindajad: *avvocati* A. Cusin, T. Munari, B. Peagno, G. Quarneti ja F. Zanlucchi,

– Itaalia valitsus, esindaja: S. Fiorentino, keda abistasid *avvocati dello Stato* G. Rocchitta ja L. Vignato,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Biz ja M. Konstantinidis,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada komisjoni 9. juuli 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1392/2001, milles sätestatakse nõukogu määruse (EMÜ) nr 3950/92 (millega piima- ja piimatootesektoris kehtestatakse lisamaks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT 2001, L 187, lk 19; ELT eriväljaanne 03/33, lk 104), artiklit 13 ja artikli 14 lõiget 1, komisjoni 30. märtsi 2004. aasta määruse (EÜ) nr 595/2004, milles sätestatakse piima- ja piimatootesektoris makse kehtestamist käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 1788/2003 rakenduseeskirjad (ELT 2004, L 94, lk 22; ELT eriväljaanne 03/43, lk 333), artiklit 23 ja artikli 24 lõiget 1, samuti õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse, proportsionaalsuse, võrdsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt UD, VO, GT ja KJ-i endi nimel ning Società Agricola UD e co. osanikena, BF-i enda nimel ja samanimelise põllumajandusettevõtte omanikuna, IJ-i, BP ja LR-i enda nimel ning Azienda agricola IJ, BP e LR s.s.-i osanikena ning teiselt poolt Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA) (Veneetsia põllumajandusmaksete amet, Itaalia) vahelises vaidluses seoses lisatasu kehtestamisega piimakogustele, mille põhikohtuasja kaebajad on tarninud heakskiitmata ostjale.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1788/2003

3 Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1788/2003, millega kehtestatakse tasu piima- ja piimatootesektoris (ELT 2003, L 270, lk 123; ELT eriväljaanne 03/40, lk 391), mis tunnistati kehtetuks nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate toodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT 2007, L 199, lk 1), põhjendustes 3 ja 22 oli märgitud:

„(3) Kava eesmärk on vähendada piima- ja piimatooteturul pakkumise ja nõudmise tasakaalustamatust ja sellest tulenevaid struktuurilisi ülejääke, saavutades seeläbi parema turutasakaalu. […]

[…]

(22) Käesoleva määrusega ettenähtud tasu peaeesmärk on piimatooteturu reguleerimine ja tasakaalus hoidmine. […]“.

4 Määruse nr 1788/2003 artiklis 1 „Kohaldamisala“ oli sätestatud:

„1. Alates 1. aprillist algavaks 11 järjestikuseks 12kuuliseks perioodiks (edaspidi „kvoodiaasta“) kehtestatakse tasu (edaspidi „tasu“) lehmapiima koguste ja muude piimatoodete koguste jaoks, mida asjaomase kvoodiaasta jooksul turustatakse üle I lisas kehtestatud tootmiskvootide.

2. Need kogused jaotatakse tootjate vahel vastavalt artiklile 6, eristades tarneid ja otseturustamist, nagu on määratletud artiklis 5. Tootmiskvootide ületamine ja sellest tulenev tasu määratakse kindlaks riiklikult igas liikmesriigis 3. peatüki kohaselt ning eristades tarneid ja otseturustamist.

[…]“.

5 Määruse artikkel 4 „Tootjate osa makstavast tasust“ oli sõnastatud järgmiselt:

„Tasu jaotatakse vastavalt artiklite 10 ja 12 sätetele tervenisti nende tootjate vahel, kes on artikli 1 lõikes 2 osutatud tootmiskvootide ületamisele kaasa aidanud.

Ilma et see piiraks artikli 10 lõike 3 ja artikli 12 lõike 1 kohaldamist, kohustuvad tootjad maksma liikmesriigile oma osa tasust, mis arvutatakse 3. peatüki sätete kohaselt, üksnes asjaolu tõttu, et nad on ületanud kasutada olevaid kvoote.“

6 Määruse artiklis 22 „Tasu kohaldamine“ oli sätestatud:

„Tasu käsitatakse sekkumisena põllumajandusturgude stabiliseerimiseks, ja seda tuleb kasutada piimasektori kulude katmiseks.“

Määrus nr 1392/2001

7 Määruse nr 1392/2001 artikkel 13 „Ostjate heakskiitmine“ oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigi territooriumil tegutsemiseks peavad ostjad olema asjaomase liikmesriigi poolt heaks kiidetud.

[…]

3. Ilma et see piiraks asjaomase liikmesriigi poolt hetkel sätestatud või tulevikus sätestatavate karistuste rakendamist, võetakse heakskiit ära, kui lõike 2 punktides a ja b sätestatud tingimusi enam ei täideta. […]

[…]“.

8 Määruse artikli 14 „Ostjate ja tootjate kohustused“ lõikes 1 oli ette nähtud:

„Tootjad peavad tagama, et ostjad, kellele nad tarnivad, on heaks kiidetud. Liikmesriigid võivad sätestada karistused juhtudeks, kui tarneid tehakse heaks kiitmata ostjatele.“

Määrus nr 595/2004

9 Määruse nr 595/2004 põhjendus 6 on sõnastatud järgmiselt:

„Ühelt poolt on väga oluline kontrollida kokkuostjate ja tootjate poolt edastatud andmete täpsust ja teiselt poolt tagada, et maksukoormus tootmiskvootide ületamise eest langeb vastutavatele tootjatele. Selleks peaks liikmesriikidel olema olulisem osa kontrollimisel ja kehtestatavate karistuste rakendamisel, et tagada maksete tasumiseks tehtavate sissemaksete nõuetekohane kogumine. Eelkõige peaksid liikmesriigid koostama riskianalüüsi põhjal iga kvoodiaasta kohta riikliku kontrollkava talumajapidamise, transpordi ja kokkuostja tasandil, et võidelda võimalike rikkumiste ja pettuste vastu. Samuti on vaja määrata kindlaks selliste kontrollimiste tähtajad ja arv, et teatava aja jooksul kindlaks teha, kas kõik asjaomased pooled on järginud seda korda. Karistusi on vaja ka juhuks, kui kõnealuseid põhinõudeid ei täideta.“

10 Määruse artiklis 23 „Kokkuostjate heakskiitmine“ on sätestatud:

„1. Selleks, et oleks võimalik osta tootjatelt piima ja tegutseda liikmesriigi territooriumil, peavad kokkuostjad olema asjaomase liikmesriigi poolt heaks kiidetud.

[…]

3. Ilma et see piiraks asjaomase liikmesriigi poolt sätestatud karistuste rakendamist, tühistatakse heakskiit, kui lõike 2 punktides a ja b sätestatud tingmusi enam ei täideta.

[…]“.

11 Määruse artikli 24 „Kokkuostjate ja tootjate kohustused“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Tootjad tagavad, et kokkuostjad, kellele nad tarnivad, on heaks kiidetud. Liikmesriigid sätestavad karistused juhtudeks, kui tarneid tehakse heakskiitmata kokkuostjatele.“

12 Vastavalt määruse nr 595/2004 artikli 28 esimesele lõigule ja artikli 29 teisele lõigule tunnistati määrus nr 1392/2001 alates 1. aprillist 2004 kehtetuks.

Itaalia õigus

13 28. märtsi 2003. aasta dekreetseaduse nr 49/2003, millega reformitakse piima- ja piimatoodete sektoris lisatasu kohaldamist reguleerivaid õigusnorme (Le decreto legge n. 49/2003 – Riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari) (*GURI* nr 75, 31.3.2003, lk 4), põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „dekreetseadus nr 49/2003“) eesmärk on rakendada määruse nr 1392/2001 ja seejärel määruse nr 595/2004 asjakohaseid sätteid.

14 Dekreetseaduse artikli 4 lõigetes 2 ja 4 on ette nähtud:

„2. Iga tootja peab tagama, et ostja, kellele ta kavatseb piima tarnida, on käesoleva artikli tähenduses heaks kiidetud; heaks kiitmata ostjale tarnitud piima või piimaekvivalendi eest peab tootja täies ulatuses maksma lisatasu.

[…]

4. Ostja suhtes, kes tegutseb ilma käesolevas artiklis osutatud heakskiiduta, kohaldatakse halduskaristust, mis on võrdne lisatasu summaga kogu vastu võetud heakskiiduta tootekoguselt.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

15 Põhikohtuasja kaebajad, kes on kolme põllumajandusettevõtte osanikud või omanikud, müüsid oma piimatoodangu turustusaastal 2005–2006 Società Cooperativa Latte 2001 Soc. coop. arl-ile. Sellele äriühingule kui kokkuostjale antud heakskiit oli aga Lombardia piirkonna põllumajanduse peadirektori 1. veebruari 2005. aasta dekreediga nr 1214 (decreto n. 1214 del Direttore generale agricoltura della Regione Lombardia) tühistatud.

16 Pärast seda, kui AVEPA oli tuvastanud, et nimetatud turustamisperioodil tarnisid põhikohtuasja kaebajad piima heakskiiduta kokkuostjale, rikkudes määruse nr 595/2004 artikli 24 lõiget 1 ja dekreetseaduse nr 49/2003 artikli 4 lõiget 2, väljastas AVEPA nende suhtes maksekorraldused.

17 Kuna põhikohtuasja kaebajate kaebused nimetatud maksekorralduste peale jäeti esimeses kohtuastmes põhiosas rahuldamata, esitasid nad kõnealuste kohtuotsuste peale apellatsioonkaebuse Consiglio di Statole (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. Nimetatud kohtus väitsid nad eelkõige, et maksekorraldused, mille tühistamine on nende kaebuse ese, tuleb kvalifitseerida riigisisese õiguse tähenduses halduskaristusteks.

18 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selleks, et rakendada kõigepealt määruse nr 1392/2001 artikli 14 lõikes 1 ja seejärel määruse nr 595/2004 artikli 24 lõikes 1 ette nähtud kohustust kehtestada piima või piimatoodete heaks kiitmata kokkuostjale tarnimise eest karistused, nägi Itaalia seadusandja ette kaks eri meedet. Lisaks halduskaristusele, mis määratakse ostjale dekreetseaduse nr 49/2003 artikli 4 lõike 4 alusel, näeb selle dekreetseaduse artikli 4 lõige 2 ette lisatasu tootjale (edaspidi „kõnealune meede“).

19 Nii eelotsusetaotluse esitanud kohtu kui ka Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) praktika kohaselt ei peeta seda meedet halduskaristuseks otseses tähenduses, vaid turu tasakaalustamise meetmeks, mis seisneb heakskiitmata ostjale tarnitud koguse täielikus tagasinõudmises. Põhikohtuasja kaebajad on aga arvamusel, et nimetatud meede kujutab endast meedet, mis on vastuolus liidu õigusega, mis näeb ette tasu kohaldamise üksnes nende piimakoguste piires, mis ületavad määruse nr 1788/2003 kohaselt kindlaks määratud piimakvoote.

20 Selles kontekstis leiab eelotsuse taotluse esitanud kohus, et liidu seadusandja on kehtestanud kontrollide ja kohustuste osas „tiheda“ regulatiivse süsteemi, mis võimaldab tagada piima- ja piimatoodete turu reguleerimise süsteemi toimimise, jättes samas liikmesriikidele nende nõuete rikkumise tagajärgede valikul ulatusliku kaalutlusruumi. Riigid võivad seega kehtestada tootjatele meetmeid, mis ei ole rangelt võttes halduskaristused, vaid turu tasakaalustamise meetmed, mis vastavad sektori nõuetele.

21 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [liidu] õigust, eelkõige määruse (EÜ) nr 595/2004 artiklit 23 ja artikli 24 lõiget 1 – ning varem kehtinud määruse [nr 1392/2001] artiklit 13 ja artikli 14 lõiget 1 – ning õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse, proportsionaalsuse, võrdsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtet tuleb tõlgendada

nii, et selline õigusnorm, nagu on sätestatud Itaalia õiguses, mis kohustab heakskiitmata kokkuostjale tarninud tootjat niisuguselt tarnitud piimalt või piimaekvivalendilt tasuma lisatasu, on nendega vastuolus?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

22 Sissejuhatuseks tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel tema menetluses oleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul talle esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (vt selle kohta 15. jaanuar 2026. aasta kohtuotsus Imballaggi Piemontesi, C-588/24, EU:C:2026:14, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et kuigi esitatud küsimus puudutab määruse nr 1392/2001 artiklit 13 ja artikli 14 lõiget 1, on sellele vastamiseks asjakohased üksnes määruse nr 595/2004 sätted. Nimelt tunnistati asjaomase määrusega selle artikli 28 esimese lõigu ja artikli 29 teise lõigu alusel määrus nr 1392/2001 alates 1. aprillist 2004 kehtetuks ning põhikohtuasi puudutab pärast seda kuupäeva tehtud piimatarneid.

24 Teiseks, kuivõrd eelotsuse küsimus puudutab määruse nr 595/2004 artiklit 23, tuleb märkida, et kõnealuse artikli lõige 3 puudutab üksnes karistusi, mida saab olenevalt olukorrast kohaldada kokkuostja suhtes tema heakskiidu tühistamise korral, samas kui eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, milline on liikmesriikide pädevus määrata karistusi piima ja piimatoodete tootjatele vastavalt kõnealuse määruse artikli 24 lõikele 1, mille kohaselt liikmesriigid sätestavad karistused juhtudeks, kui tarneid tehakse heakskiitmata kokkuostjatele.

25 Kolmandaks seoses õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ning võrdsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtetega, mida on eelotsuse küsimuse sõnastuses samuti mainitud, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus esitanud põhjusi, miks tal tekkis nende liidu õiguse üldpõhimõtete tõlgendamise kohta küsimus, ega seost, mille ta on mainitud põhimõtete ja põhikohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel tuvastanud, vastupidi sellele, mis on nõutud Euroopa Kohtu kodukorra artikli 94 punktis c (vt selle kohta 28. november 2023. aasta kohtuotsus Commune d’Ans, C-148/22, EU:C:2023:924, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuna selle kohta puuduvad piisavad andmed, on eelotsuse küsimus neid põhimõtteid puudutavas osas vastuvõetamatu.

26 Neid täpsustusi arvestades tuleb asuda seisukohale, et oma eelotsuse küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 595/2004 artikli 24 lõiget 1 ja proportsionaalsuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad heakskiitmata kokkuostjale piima tarnimise korral ette, et tootjale kohaldatakse lisatasu kogu tarnitud piima koguse alusel.

27 Esimesena tuleb meelde tuletada, et vastavalt määruse nr 1788/2003 artikli 4 esimesele lõigule jaotatakse selle määruse artikliga 1 kehtestatud lisatasu tootjate vahel, kes on piimakvoote ületanud. Määruse artikli 4 teisest lõigust tuleneb, et tootjad on kohustatud tasuma liikmesriigile oma osa tasust üksnes seetõttu, et nad on kasutada olevaid kvoote ületanud.

28 Euroopa Kohus on juba võtnud seisukoha piima lisatasu õigusliku olemuse kohta, täpsustades, et seda kehtestavad sätted ei ole karistusõiguslikud sätted, vaid nimetatud tasu puhul on tegemist piiranguga, mis tuleneb otseselt piimaturu ühist korraldust käsitlevatest õigusnormidest (vt selle kohta 25. märtsi 2004. aasta kohtuotsus Cooperativa Lattepiù jt, C-231/00, C-303/00 ja C-451/00, EU:C:2004:178, punkt 74; 15. juuli 2004. aasta kohtuotsus Gerekens ja Procola, C-459/02, EU:C:2004:454, punktid 34–37, ning 21. juuni 2005. aasta kohtumäärus Azienda Agricola Balconi Andrea, C-162/03, C-185/03, C-44/04, C-45/04, C-223/04, C-224/04, C-271/04 ja C-272/04, EU:C:2005:399, punktid 22, 23 ja 28).

29 Lisatasu käsitatakse sekkumisena põllumajandusturgude stabiliseerimiseks ja seda tuleb kasutada piimasektori kulude katmiseks. Lisatasu eesmärk – lisaks sellele, et sundida piimatootjaid kinni pidama neile määratud kvootidest – on ka majanduslik, nimelt hankida Euroopa Liidule vajalikud rahalised vahendid tootjate poolt üle lubatud kvoodi toodetud piima realiseerimiseks (vt selle kohta 27. juuni 2019. aasta kohtuotsus Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele, C-348/18, EU:C:2019:545, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

30 Kuna lisatasu eesmärk on piimatootmise piiramise kaudu taastada piimaturul pakkumise ja nõudluse tasakaal, mille tunnus on struktuuriline ületootmine, kuulub lisamaks piimatootmise mõistliku arendamise eesmärkide ja põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa sissetuleku stabiliseerimisele kaasa aitamise kaudu selle rahvastikuosa rahuldava elatustaseme säilitamise eesmärgi alla (27. juuni 2019. aasta kohtuotsus Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele, C-348/18, EU:C:2019:545, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Teiseks näevad liikmesriigid määruse nr 595/2004 artikli 24 lõike 1 alusel ette karistused juhtudeks, kui tarneid tehakse heakskiitmata kokkuostjatele. Selle sätte tõlgendamisel tuleb arvestada määruse nr 595/2004 põhjendust 6, mille kohaselt peavad liikmesriigid ette nägema kontrollid ja karistused, et tagada määruses nr 1788/2003 sätestatud maksete tasumiseks tehtavate sissemaksete nõuetekohane kogumine.

32 Kuigi määruses nr 595/2004 ei ole sõnaselgelt ette nähtud, et määruse nr 595/2004 artikli 24 lõike 1 alusel liikmesriigi kehtestatud karistusi kohaldatakse vastavalt olukorrale tootja suhtes, ei tulene selle sätte sõnastusest ega kontekstist, et see ei ole suunatud tootjale.

33 Kolmandaks tuleneb eeltoodust, et määrused nr 1788/2003 ja nr 595/2004 eristavad määruse nr 1788/2003 artikliga 1 kehtestatud lisatasu, mis on jaotatud tootjate vahel, kes on aidanud piimakvootide ületamisele kaasa ja on kohustatud liikmesriigile tasuma oma osa tasust, mis kuulub tasumisele üksnes seetõttu, et nad on oma kasutada olevaid kvoote ületanud, karistustest, mis on kehtestatud eelkõige määruse nr 595/2004 artikli 24 lõike 1 alusel ning mida kohaldatakse tootjatele selle tasu korra tingimuste täitmata jätmise korral.

34 Käesoleval juhul on põhikohtuasjas kõne all olevate riigisiseste õigusnormide kohaselt, mille kohaselt peab tootja piima või piimaekvivalendi eest, mis on tarnitud heakskiitmata ostjale, täies ulatuses maksma lisatasu, kuivõrd selle tasu korra tingimuste täitmata jätmine on sisuliselt samastatud olemasolevate kvootide ületamisega vastava tootja poolt. Kuigi Euroopa Kohtu kasutuses olevast toimikust nähtub, et kõnealuse meetme eesmärk on kanda piimakvootide süsteemi sisse kogu piimakogus, mis on heakskiitmata ostjale tarnitud, et eelkõige oleks võimalik määruses nr 1788/2003 ette nähtud tasu arvutamise aluse õigesti kindlaks määrata, ei ole selle kohaldamine siiski tingitud tootmiskoguse ületamisest, vaid kohaldamisele kuuluvate tingimuste

täitmata jätmisest, ning et selline meede ei ole seega lihtsalt määrusega nr 1788/2003 kehtestatud tasusüsteemi loogiline tagajärg (vt selle kohta 28. jaanuari 1999. aasta kohtuotsus Wilkens, C-181/96, EU:C:1999:29, punkt 38).

35 Lisaks, isegi kui kõnealust meedet pidada riigisiseses õiguses piimaturgu reguleerivaks meetmeks, tuleb tõdeda, et kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, ei ole kõnealuse meetme eesmärk vähendada struktuurilist ületootmist ja piirata piimatootmist, vaid üksnes korrigeerida heakskiitmata ostjatele piima tarnimisega vastavat turgu tasakaalust välja viivat mõju, mõjutamata siiski piimatootmist kui sellist.

36 Neid tunnuseid arvestades näib, et kõnealune meede võib kuuluda mõiste „karistus“ alla määruse nr 595/2004 artikli 24 lõike 1 tähenduses. See on nii seda enam, et kuna vastav meede hõlmab ka piimakoguseid, mis on hõlmatud asjaomaste tootjate kasutada olevate kvootidega, on selle eesmärk ka karistada asjaomase määruse põhjenduses 6 nimetatud riiklike kvootide jälgimise ja kontrollimise süsteemist kõrvalehoidmise eest, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

37 Teisena, mis puudutab küsimust, kas kõnealune meede on kooskõlas määruse nr 595/2004 artikli 24 lõikega 1, siis tuleb meelde tuletada, et kui liidu määrus ei sisalda ühtegi konkreetset sätet, mis näeks ette karistuse selle määruse rikkumise eest või viitab sellega seoses riigisisestele sätetele, kohustab EL lepingu artikli 4 lõige 3 liikmesriike kasutama liidu õiguse kohaldamise ulatuse ja tõhususe tagamiseks kõiki asjakohaseid meetmeid (vt selle kohta 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Vaditrans, C-102/16, EU:C:2017:1012, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 3. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie, C-617/17, EU:C:2019:283, punkt 37). Selleks peavad liikmesriigid, säilitades samas kohaldatavate karistuste valiku, eelkõige tagama, et niisuguse õiguse rikkumise eest määratakse karistus sisulistel ja menetluslikel tingimustel, mis on analoogsed nendega, mida kohaldatakse riigisisese õiguse sarnast laadi ja tähtsusega rikkumiste suhtes, ning mis igal juhul tagavad karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatava mõju (vt selle kohta 10. septembri 2024. aasta kohtuotsus Neves 77 Solutions, C-351/22, EU:C:2024:723, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Eelkõige ei tohi riigisisestes õigusnormides ette nähtud karistusmeetmed minna kaugemale sellest, mis on nende õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik, ega olla nende eesmärkidega võrreldes ebaproportsionaalsed, samuti peab nende meetmete rangus vastama asjaomaste rikkumiste raskusele, mille eest neid määratakse, eelkõige tagades tegeliku hoiatava mõju (vt selle kohta 6. juuli 2000. aasta kohtuotsus Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen, C-356/97, EU:C:2000:364, punktid 35 ja 36, ning 10. septembri 2024. aasta kohtuotsus Neves 77 Solutions, C-351/22, EU:C:2024:723, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kes on ainsana pädev riigisisest õigust tõlgendama ja kohaldama, tuleb hinnata, kas asjaomasel juhul vastab kõnealune meede käesoleva kohtuotsuse punktides 37 ja 38 osutatud nõuetele. Samas tuleb siiski märkida, et arvestades tähtsust, mis tuleb omistada eesmärgile tagada määrusega nr 1788/2003 kehtestatud tasu osamaksete nõuetekohane kogumine ja tagada, et kõik osalised järgiksid tasusüsteemi, millele on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, ning üldisemalt piimakvootide süsteemi kui terviku nõuetekohast toimimist, ei näi ainuüksi asjaolu, et kõnealust meedet kohaldatakse ka piimakogustele, mis võivad olla piimakvoodiga hõlmatud, esmapilgul ebaproportsionaalne.

40 Lisaks, arvestades põhikohtuasja kaebajate argumente, mille kohaselt peaks kõnealune meede kuuluma halduskaristuste suhtes kohaldatavate riigisiseste õigusnormide kohaldamisalasse, mis võimaldaks neil tugineda menetluslikele tagatistele, mis on selliste meetmetega riigisisese õiguse alusel ette nähtud, tuleb veel meelde tuletada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 51 lõike 1 kohaselt on harta sätted liikmesriikidele ette nähtud üksnes liidu õiguse kohaldamise korral. Järelikult menetluses, mis viiakse läbi määruse nr 595/2004 artikli 24 lõiget 1 rakendavate riigisiseste õigusnormide alusel, mis käsitlevad heakskiitmata ostjale tarnimise eest määratavaid karistusi, peavad isikul, kellele määratakse karistus, olemas olema menetluslikud tagatised, mis tulenevad eelkõige kaitseõigusest ja harta artikli 47 esimesest lõigust, mis näeb ette õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile (vt selle kohta 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Adler Real Estate jt, C-546/18, EU:C:2021:711, punktid 40–43 ja 48). See kehtib sõltumata sellest, kuidas liikmesriigi seadusandja on sellist karistusmeedet riigisiseses õiguses õiguslikus mõttes konkreetselt kvalifitseerinud.

41 Taaskord on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas kõnealune meede ja menetlus, mille tulemusel see võeti, vastavad nendele nõuetele.

42 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 595/2004 artikli 24 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad heakskiitmata kokkuostjale piima tarnimise korral ette, et tootjale kohaldatakse lisatasu kogu tarnitud piima koguse alusel, tingimusel et see meede on tõhus, proportsionaalne ja hoiatava mõjuga. Asjaomase karistusmeetme võtmise kord ning kord, mis võimaldab tootjal seda kohtus vaidlustada, peavad siiski vastama eelkõige kaitseõigusest ja harta artiklist 47 tulenevatele nõuetele.

Kohtukulud

43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse sama kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Komisjoni 30. märtsi 2004. aasta määruse (EÜ) nr 595/2004, milles sätestatakse piima- ja piimatootesektoris makse kehtestamist käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 1788/2003 rakenduseeskirjad, artikli 24 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad heakskiitmata kokkuostjale piima tarnimise korral ette, et tootjale kohaldatakse lisatasu kogu tarnitud piima koguse alusel, tingimusel et see meede on tõhus, proportsionaalne ja hoiatava mõjuga. Asjaomase karistusmeetme võtmise kord ning kord, mis võimaldab tootjal seda kohtus vaidlustada, peavad siiski vastama eelkõige kaitseõigusest ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 47 tulenevatele nõuetele.

Allkirjad